

OPTIMALIZACE ČASNÉHO ZÁCHYTU CHRONICKÉHO ONEMOCNĚNÍ LEDVIN (CKD)

NSC NÁRODNÍ
SCREENINGOVÉ
CENTRUM

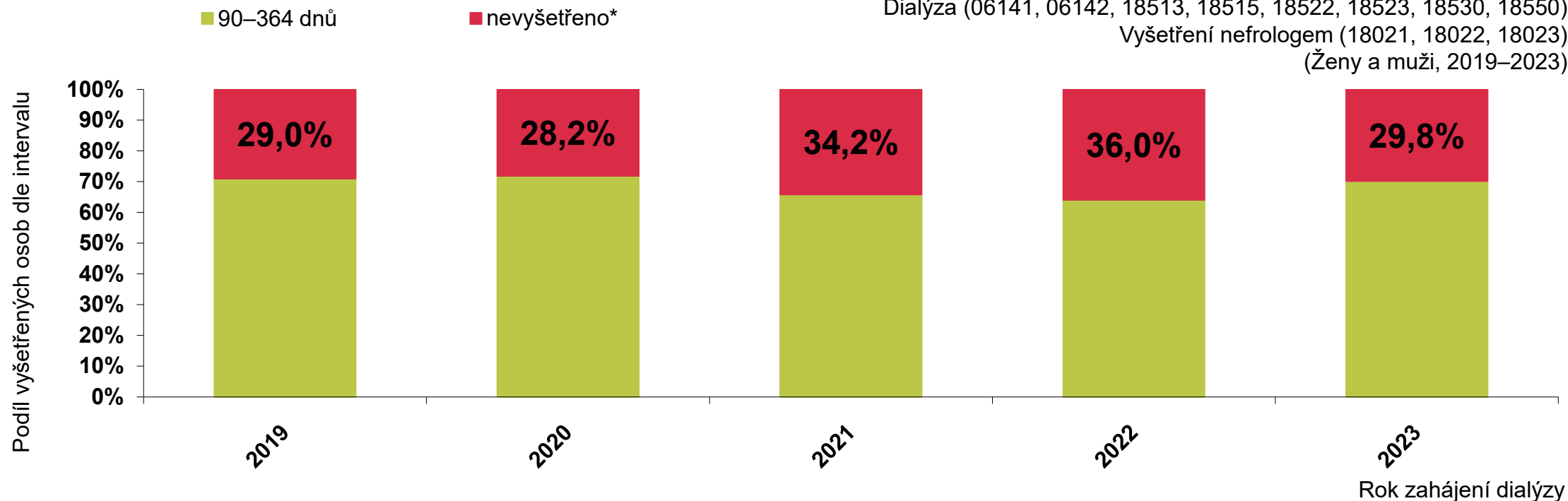
Národní screeningové centrum ÚZIS ČR připravilo s odborníky z České nefrologické společnosti analytickou studii, která demonstruje možnosti využití propojených dat Národního zdravotnického informačního systému s nově sbíranými daty o laboratorních výsledcích.

Studie ukazuje na potenciál v optimalizaci časného zachytu a managementu pacientů se středně závažným snížením funkce ledvin.

30 % pacientů doposud vstupuje do chronické dialyzační léčby „z ulice“ (tedy bez předchozího vyšetření nefrologem), což svědčí o velkém potenciálu časného zachytu, který by mohl zlepšit prognózu pacientů

PODÍL PACIENTŮ VSTUPUJÍCÍCH DO CHRONICKÉ DIALYZAČNÍ LÉČBY BEZ PŘEDCHOZÍHO VYŠETŘENÍ NEFROLOGEM („Z ULICE“)

Zdroj: Národní registr hrazených zdravotních služeb, ÚZIS ČR
 Dialýza (06141, 06142, 18513, 18515, 18522, 18523, 18530, 18550)
 Vyšetření nefrologem (18021, 18022, 18023)
 (Ženy a muži, 2019–2023)

Počet pacientů, kteří zahájili léčbu chronickou dialýzou

1 650

1 605

1 680

1 755

1 563

V posledních letech vstupuje **do chronického dialyzačního léčení** přibližně **30 % pacientů „z ulice“**, tedy bez absolvované nefrologické kontroly v období 90–364 dní před zahájením dialýzy.

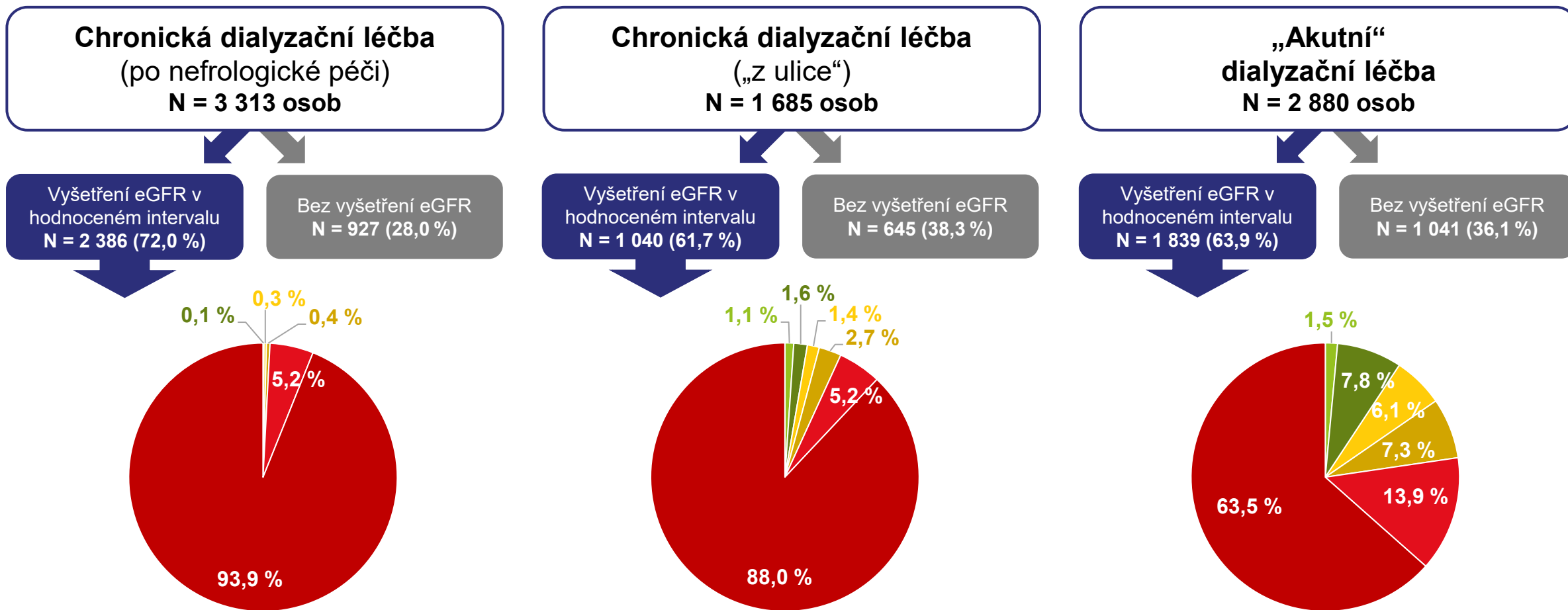
* Mezi nevyšetřené jsou zařazeny osoby bez záznamu o nefrologickém vyšetření v období 90–364 dní před zahájením dialyzační léčby. To znamená, že buď nebyly vyšetřeny nefrologem vůbec v období do 1 roku před dialýzou, nebo byly vyšetřeny méně než 90 dní před zahájením dialýzy.

Chronické zahájení dialýzy je spojeno s poškozenou funkcí ledvin, kdy více než 90 % pacientů se nachází ve stadiích těžké až terminální renální insuficience.

MĚŘENÍ LABORATORNÍCH CHARAKTERISTIK EGFR U NOVĚ DIALYZOVANÝCH PACIENTŮ: PRACOVNÍ VÝSLEDKY 2021-2023

Pozn.: Pro analýzu byly využity data z laboratoří k 16. 2. 2026.

Klasifikace vychází z nejhorší zjištěné hodnoty eGFR v hodnoceném období, maximálně 1 rok před první dialýzou.

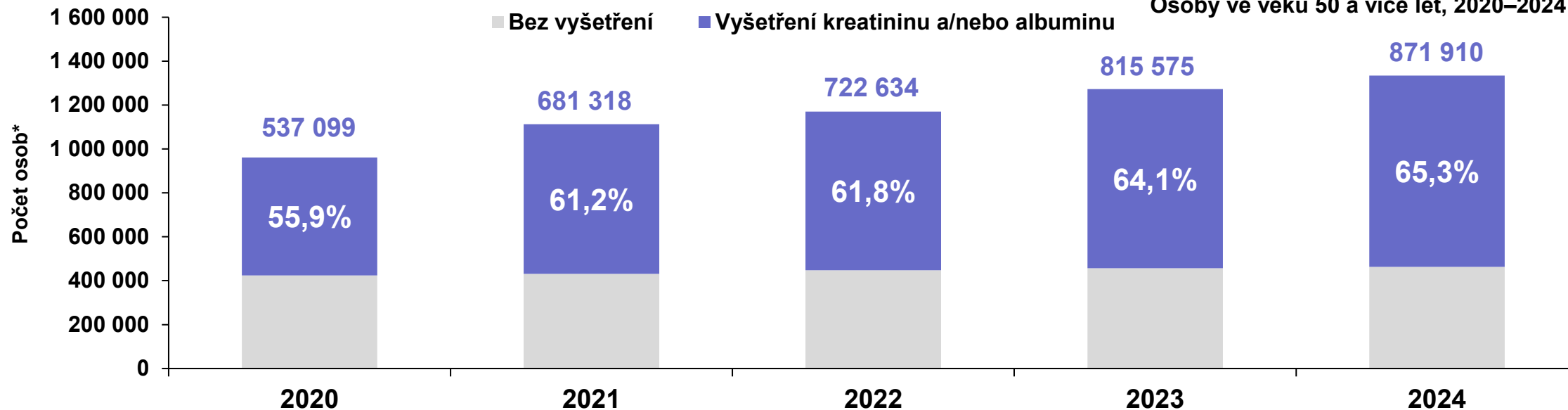
Kategorie eGFR ml/s/1,73 m ²	G1	G2	G3a	G3b	G4	G5
	≥ 1,50	1,00–1,49	0,75–0,99	0,50–0,74	0,25–0,49	< 0,25

V rámci preventivních prohlídek byl v období 2020–2024 častěji vyšetřován kreatinin, i když jen u přibližně 60 % osob. Albumin byl v rámci preventivních prohlídek vyšetřován jen zřídka což potvrzují data hrazených zdravotních služeb i data laboratoří.

Získaná data svědčí o velkém potenciálu preventivních prohlídek nově posílených od ledna 2026 (zahrnují markery funkce ledvin při vstupní preventivní prohlídce a u starších a rizikových osob).

PODÍL OSOB S PROVEDENOU PREVENTIVNÍ PROHLÍDKOU (PP) A VYŠETŘENÍM KREATININU A/NEBO ALBUMINU DLE ADMINISTRATIVNÍCH ÚDAJŮ NRHZS

Zdroj: NRHZS – zdravotní výkony
Preventivní prohlídka (01021, 01022)
Vyšetření nefrologem (18021, 18022, 18023)
Kreatinin (81499), Albumin (81327, 81675)
Osoby ve věku 50 a více let, 2020–2024

	2020	2021	2022	2023	2024
Pouze kreatinin	506 571 (52,7 %)	642 234 (57,7 %)	678 239 (58,0 %)	755 967 (59,4 %)	800 726 (60,0 %)
Pouze albumin	1 912 (0,2 %)	2 147 (0,2 %)	2 215 (0,2 %)	3 275 (0,3 %)	3 747 (0,3 %)
Kreatinin + albumin	30 528 (3,2 %)	39 084 (3,5 %)	44 395 (3,8 %)	59 608 (4,7 %)	71 184 (5,3 %)
Bez vyšetření	422 253 (43,9 %)	429 163 (38,6 %)	445 119 (38,0 %)	453 695 (35,7 %)	458 937 (34,4 %)
Celkem osob*	961 264 (100,0 %)	1 112 628 (100,0 %)	1 169 968 (100,0 %)	1 272 545 (100,0 %)	1 334 594 (100,0 %)

* Celkový počet osob ve věku 50 a více let, které absolvovaly preventivní prohlídku a nebyly v posledních 2 letech v péči nefrologa. U těchto osob bylo sledováno, zda měly provedeny vyšetření kreatininu a/alebo albuminu v intervalu ± 30 dní od preventivní prohlídky.

Pozn.: Vyšetření albuminu zahrnuje kromě mikroalbuminurie i zdravotní výkon 81327 ALBUMIN - průkaz v moči. Chemické vyšetření moči nebylo v analýze zohledněno.

Při uvažování osob navštěvujících preventivní prohlídku bez závažných souvisejících komorbidit (tj. diabetes mellitus a hypertenze) sledujeme u parametru eGFR přibližně 4,5 % osob se středním rizikem a 0,4 % osob se závažným rizikem.

U parametru uACR se jedná o 9,6 % a 1,7 %.

Hodnoty parametru uACR je nutné interpretovat s uvážením nízkých počtů.

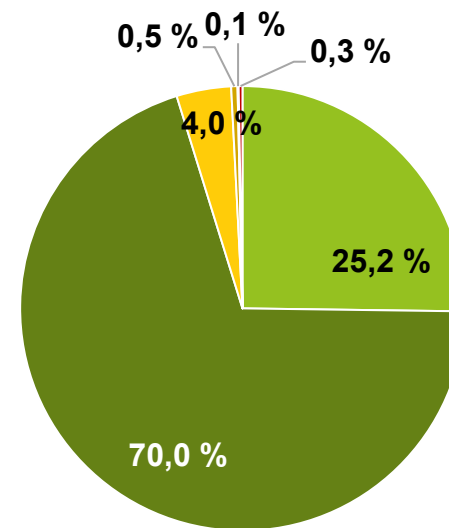
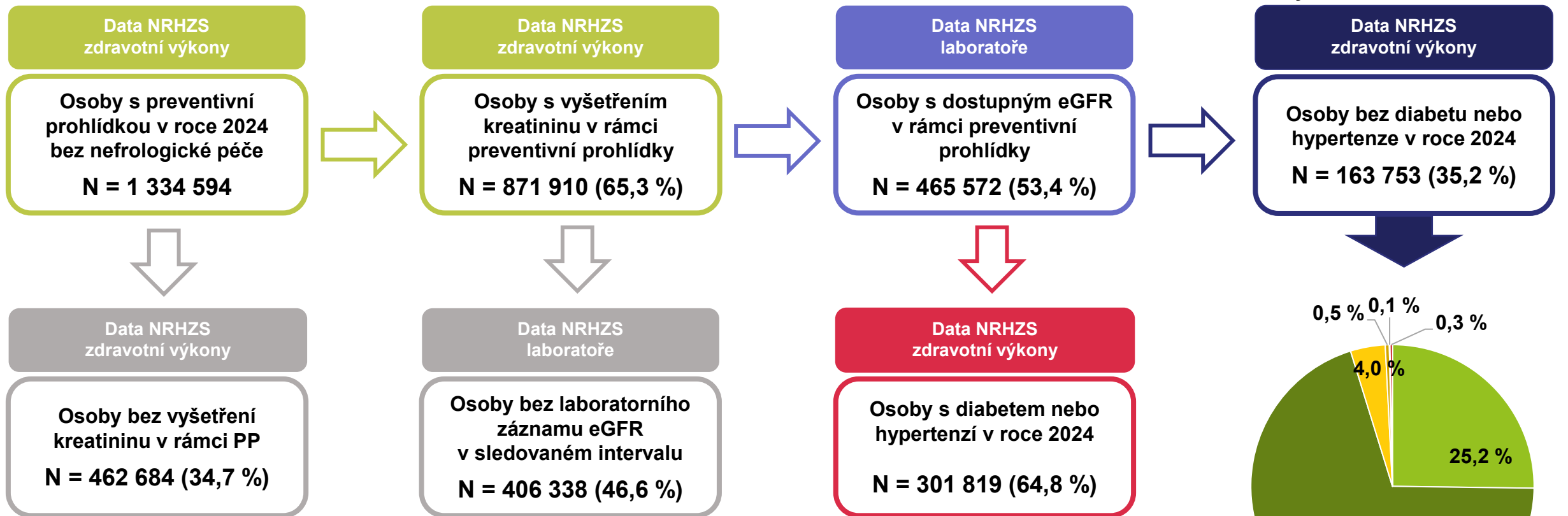
Každý dvacátý jedinec tedy potenciálně může profitovat z časného nálezu a následné péče.

POČTY OSOB S EGFR V RÁMCI PREVENTIVNÍ PROHLÍDKY (2024)

OSOBY BEZ KOMORBIDIT (DIABETES MELLITUS, HYPERTENZE)

Zdroj: NRHZS – zdravotní výkony* a data laboratoří biochemie

Osoby ve věku 50 a více let, 2024

Kategorie eGFR (ml/s/1,73 m²):

- G1: $\geq 1,50$ – normální funkce ledvin
- G2: 1,00–1,49 – mírně snížená funkce
- G3a: 0,75–0,99 – mírně/středně snížená funkce
- G3b: 0,50–0,74 – středně/těžce snížená funkce
- G4: 0,25–0,49 – těžce snížená funkce
- G5: $< 0,25$ – selhání ledvin

Kategorie GFR

- G1 (N = 41 288)
- G2 (N = 114 632)
- G3a (N = 6 500)
- G3b (N = 750)
- G4 (N = 133)
- G5 (N = 450)

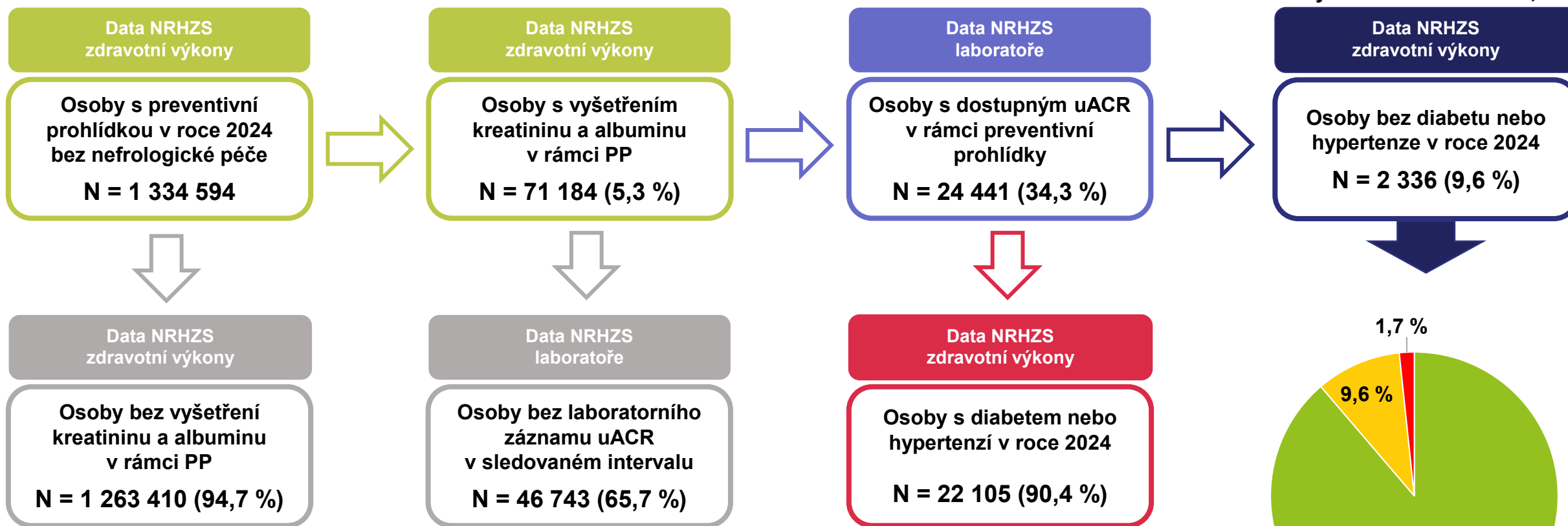
*Uvažované zdravotní výkony: Preventivní prohlídka (01021, 01022); Vyšetření nefrologem (18021, 18022, 18023); Kreatinin (81499)

POČTY OSOB S UACR V RÁMCI PREVENTIVNÍ PROHLÍDKY (2024)

OSOBY BEZ KOMORBIDIT (DIABETES MELLITUS, HYPERTENZE)

Zdroj: NRHZZ – zdravotní výkony* a data laboratoří biochemie

Osoby ve věku 50 a více let, 2024

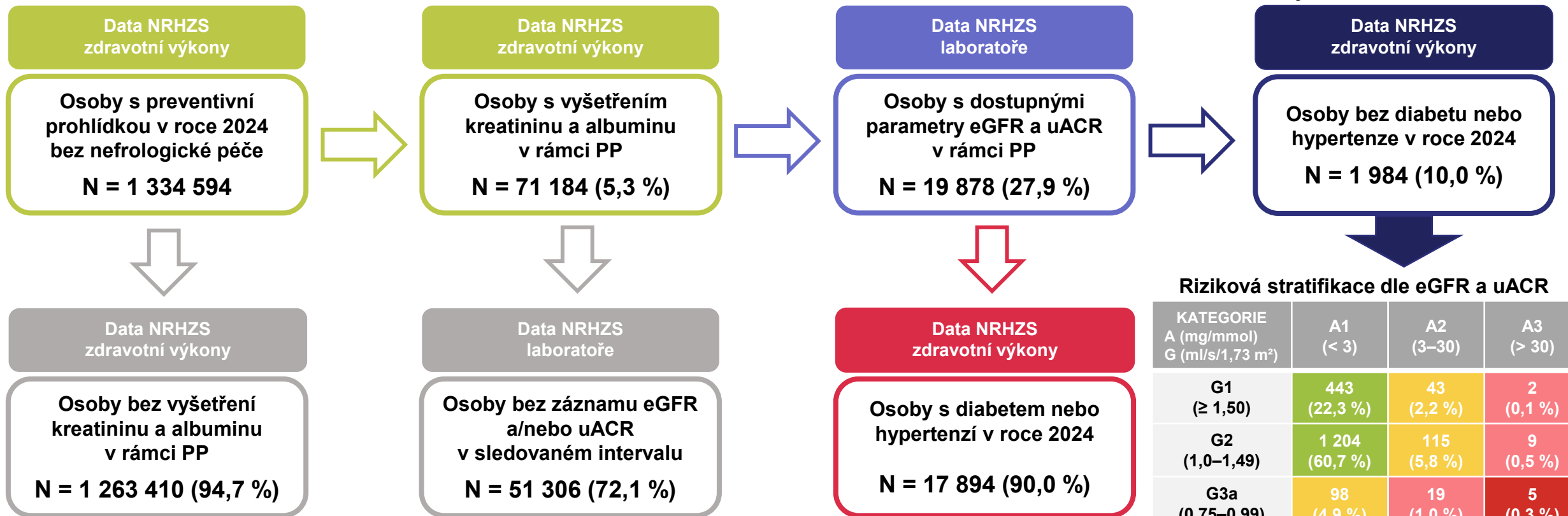

Pozn. 1: Vyšetření albuminu zahrnuje kromě mikroalbuminurie i zdravotní výkon 81327 ALBUMIN - průkaz v moči. Chemické vyšetření moči nebylo v analýze zohledněno.

*Uvažované zdravotní výkony: Preventivní prohlídka (01021, 01022); Vyšetření nefrologem (18021, 18022, 18023); Kreatinin (81499), Albumin (81327, 81675)

POČTY OSOB S EGFR A ACR V RÁMCI PREVENTIVNÍ PROHLÍDKY (2024) OSOBY BEZ KOMORBIDIT (DIABETES MELLITUS, HYPERTENZE)

Zdroj: NRHZS – zdravotní výkony* a data laboratoří biochemie
Osoby ve věku 50 a více let, 2024

Riziková stratifikace dle eGFR a uACR

KATEGORIE A (mg/mmol) G (ml/s/1,73 m ²)	A1 (< 3)	A2 (3–30)	A3 (> 30)
G1 (≥ 1,50)	443 (22,3 %)	43 (2,2 %)	2 (0,1 %)
G2 (1,0–1,49)	1 204 (60,7 %)	115 (5,8 %)	9 (0,5 %)
G3a (0,75–0,99)	98 (4,9 %)	19 (1,0 %)	5 (0,3 %)
G3b (0,50–0,74)	9 (0,5 %)	6 (0,3 %)	2 (0,1 %)
G4 (0,25–0,49)	4 (0,2 %)	7 (0,4 %)	6 (0,3 %)
G5 (< 0,25)	3 (0,2 %)	5 (0,3 %)	4 (0,2 %)

Pozn. 1: Vyšetření albuminu zahrnuje kromě mikroalbuminurie i zdravotní výkon 81327 ALBUMIN - průkaz v moči.
Chemické vyšetření moči nebylo v analýze zohledněno.

*Uvažované zdravotní výkony: Preventivní prohlídka (01021, 01022); Vyšetření nefrologem (18021, 18022, 18023); Kreatinin (81499), Albumin (81327, 81675)

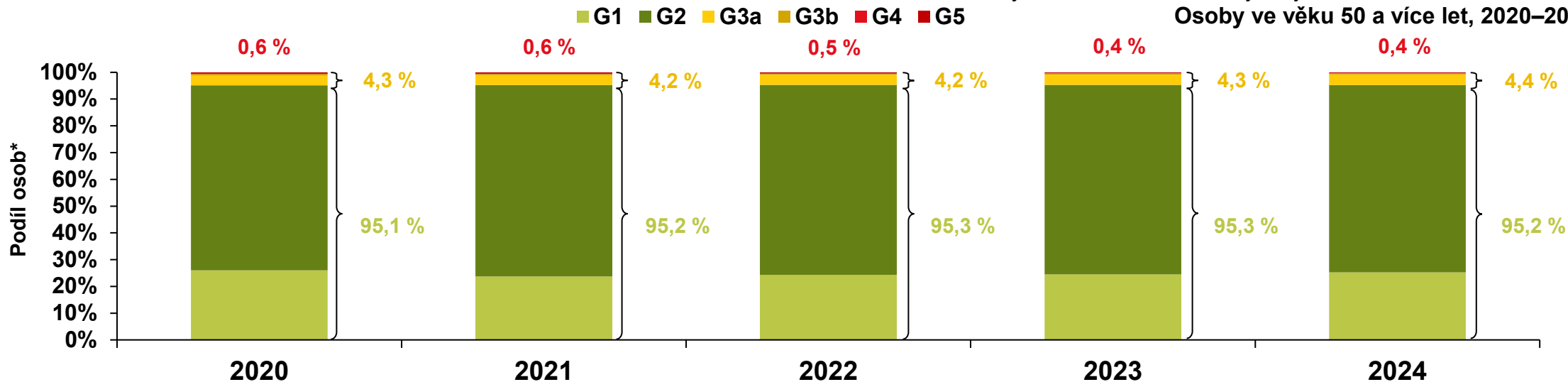
V období 2020–2022 byla při preventivní prohlídce zjištěna středně závažná hodnota eGFR u 12 782 osob bez diabetu mellitu, hypertenze a bez předchozí péče nefrologa. **Navazující vyšetření u specialisty (praktické lékařství, kardiologie, diabetologie, vnitřní lékařství, nefrologie) absolvovalo do 1 roku pouze 43,2 % těchto osob.**

Pouze u čtvrtiny rizikových osob byla nasazena renoprotektivní léčba. Aktuálně je připravována vyhláška rozšiřující možnosti preskripce na všeobecné praktické lékaře.

POČTY OSOB DLE STUPNĚ RIZIKA CKD NA ZÁKLADĚ EGFR OSOBY BEZ KOMORBIDIT (DIABETES MELLITUS, HYPERTENZE)

Zdroj: NRHZS – zdravotní výkony* a data laboratoří biochemie

Osoby ve věku 50 a více let, 2020–2024

	2020	2021	2022	2023	2024
G1 ($\geq 1,50$)	20 512 (26,0 %)	25 947 (23,7 %)	30 477 (24,3 %)	35 207 (24,5 %)	41 288 (25,2 %)
G2 (1,0–1,49)	54 380 (69,1 %)	78 304 (71,5 %)	88 829 (70,9 %)	102 021 (70,9 %)	114 632 (70,0 %)
G3a (0,75–0,99)	2 927 (3,7 %)	4 074 (3,7 %)	4 673 (3,7 %)	5 490 (3,8 %)	6 500 (4,0 %)
G3b (0,50–0,74)	423 (0,5 %)	492 (0,4 %)	625 (0,5 %)	656 (0,5 %)	750 (0,5 %)
G4 (0,25–0,49)	96 (0,1 %)	100 (0,1 %)	126 (0,1 %)	134 (0,1 %)	133 (0,1 %)
G5 ($< 0,25$)	405 (0,5 %)	556 (0,5 %)	498 (0,4 %)	423 (0,3 %)	450 (0,3 %)
Celkem osob**	78 743 (100,0 %)	109 743 (100,0 %)	125 228 (100,0 %)	143 931 (100,0 %)	163 753 (100,0 %)

Celkem 12 782 osob mělo v období 2020–2022 naměřen alespoň jednu parametr eGFR v rámci PP ve středním riziku CKD. U každé osoby byla pro další sledování použita první preventivní prohlídka splňující toto kritérium.

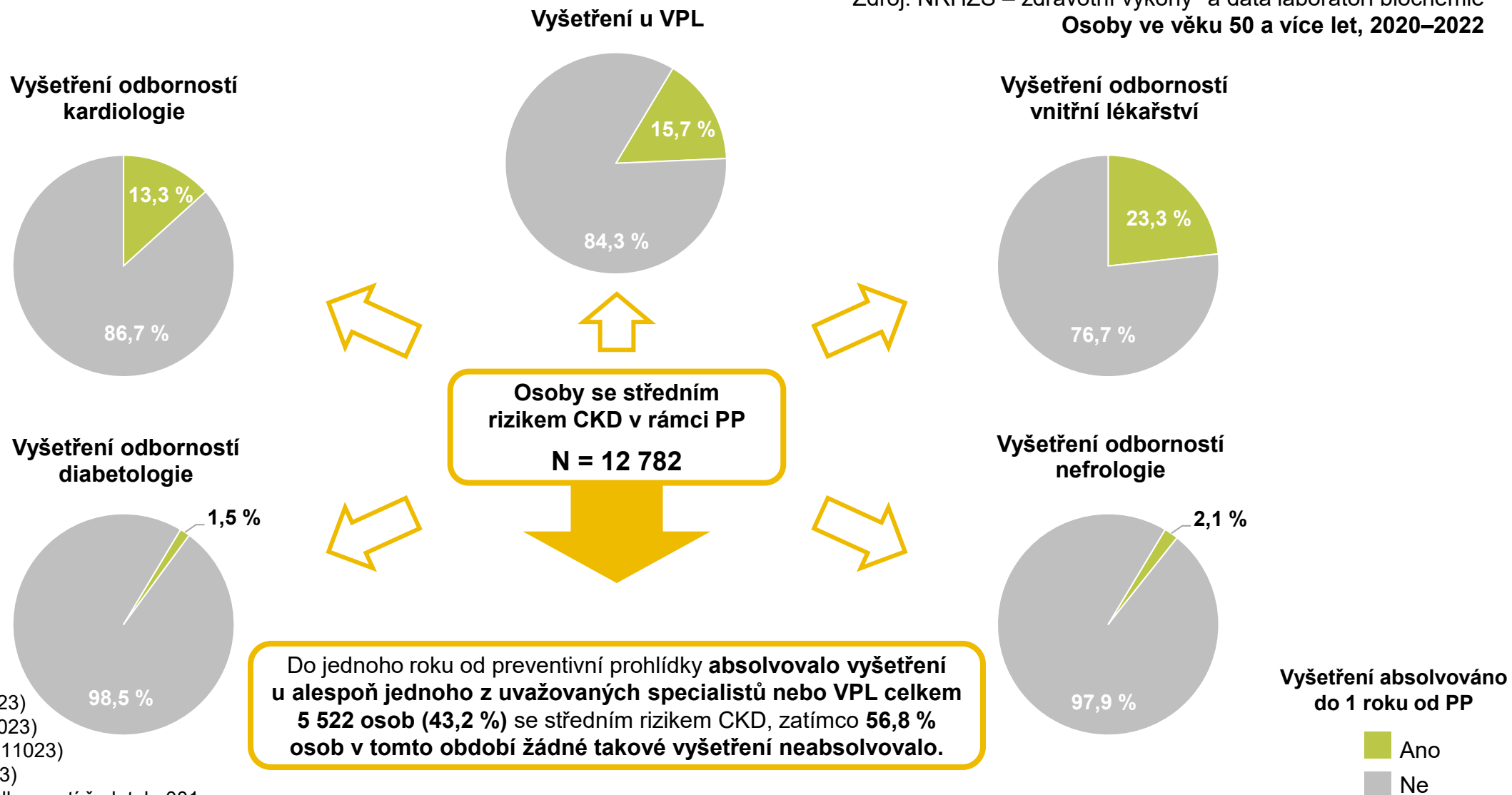
*Uvažované zdravotní výkony: Preventivní prohlídka (01021, 01022), Vyšetření nefrologem (18021, 18022, 18023), Kreatinin (81499)

Pozn.1: Soubor zahrnuje osoby ve věku 50 a více let, které absolvovaly preventivní prohlídku (PP), nebyly v dvou letech před PP v péči nefrologa a měly v rámci PP provedeno vyšetření kreatininu s dostupnou hodnotou eGFR v intervalu ± 30 dní. Z analýzy byly navíc vyloučeny osoby s diabetem nebo hypertenzí diagnostikovanými v letech před rokem PP.

REALIZACE NÁVAZNÉ PÉČE U OSOB SE STŘEDNÍM RIZIKEM CKD

OSOBY BEZ KOMORBIDIT (DIABETES MELLITUS, HYPERTENZE)

Zdroj: NRHZS – zdravotní výkony* a data laboratoří biochemie
Osoby ve věku 50 a více let, 2020–2022

*Uvažované výkony:

Kardiologie (17021, 17022, 17023)

Diabetologie (13021, 13022, 13023)

Vnitřní lékařství (11021, 11021, 11023)

Nefrologie (18021, 18021, 18023)

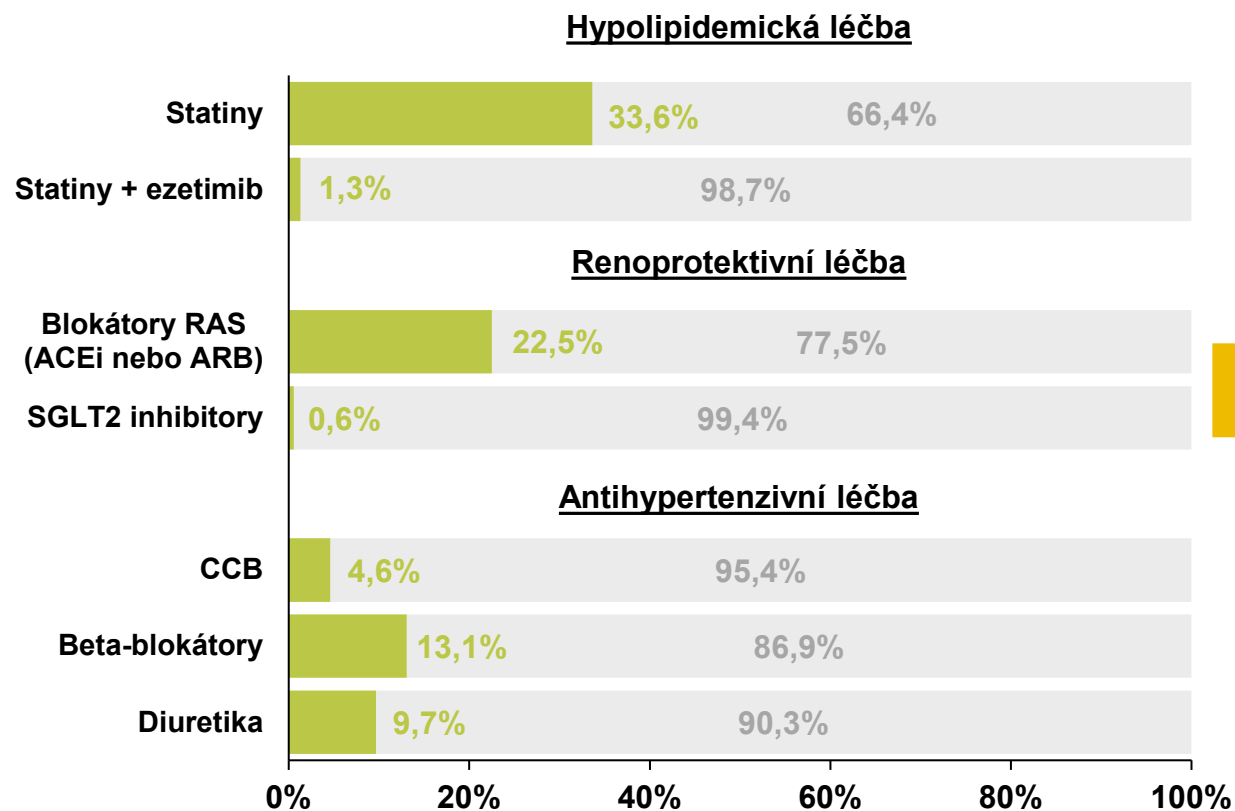
VPL (81499, 81327, 81675) s odborností žadatele 001

Pozn.: U VPL jsou zahrnuty pouze výkony provedené v období 6 měsíců až 1 rok po PP.

ZAJIŠTĚNÍ NÁSLEDNÉ LÉČBY U OSOB SE STŘEDNÍM RIZIKEM CKD OSOBY BEZ KOMORBIDIT (DIABETES MELLITUS, HYPERTENZE)

Zdroj: NRHZS – zdravotní výkony* a data laboratoří biochemie
Osoby ve věku 50 a více let, 2020–2022

Podíl osob s léčbou do 1 roku od preventivní prohlídky podle skupiny léčiv

Osoby se středním
rizikem CKD
v rámci PP
N = 12 782

Do jednoho roku od preventivní
prohlídky byla léčba evidována
u celkem 6 697 osob (52,4 %),
u zbývajících 47,6 % osob
evidována nebyla.

Léčba evidována
do 1 roku od PP

Ano
Ne

*Uvažované skupiny léčiv (ATC kategorie):

C10AA – Inhibitory HMG-CoA reduktasy - statiny

C10BA – Statiny v kombinaci s ezetimibem

C09 – ACE inhibitory a blokátory receptorů pro angiotenzin (ARB)

A10BK – Inhibitory sodíko-glukosového kotransportéru 2 (SGLT2)

C08CA – Dihydropyridinové blokátory kalciových kanálů (CCB)

C07 – Beta-blokátory

C03 – Diuretika

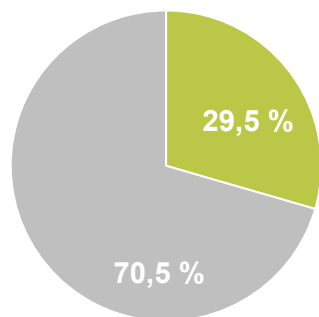
Ve skupině 90 133 osob
se středním rizikem CKD
a s hypertenzí a/nebo diabetem
absolvovalo navazující vyšetření do 1 roku 70,8 %.

REALIZACE NÁVAZNÉ PÉČE U OSOB SE STŘEDNÍM RIZIKEM CKD

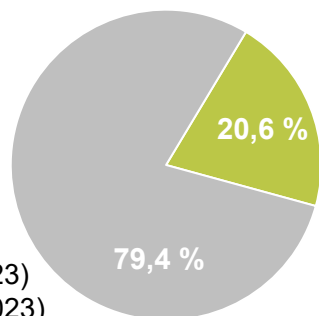
OSOBY S DIABETEM A/NEBO HYPERTENZÍ

Zdroj: NRHZZ – zdravotní výkony* a data laboratoří biochemie
Osoby ve věku 50 a více let, 2020–2022

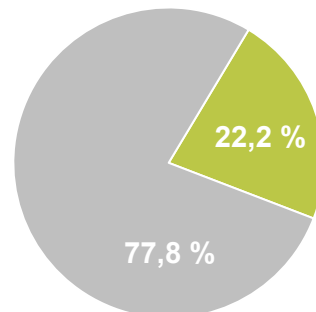
Vyšetření odborností
kardiologie

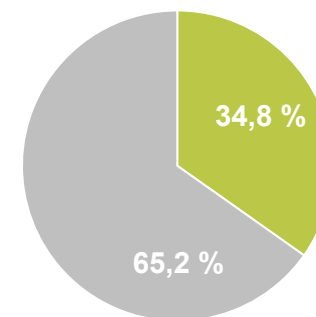
Vyšetření odborností
diabetologie

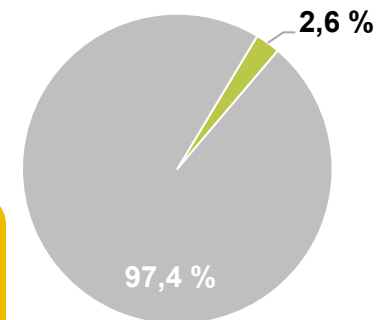
Vyšetření u VPL

Vyšetření odborností
vnitřní lékařství

Vyšetření odborností
nefrologie

Osoby se středním
rizikem CKD v rámci PP
N = 90 133

Do jednoho roku od preventivní prohlídky **absolvovalo vyšetření u alespoň jednoho z uvažovaných specialistů nebo VPL celkem 63 807 osob (70,8 %) se středním rizikem CKD, zatímco 29,2 % osob v tomto období žádné takové vyšetření neabsolvovalo.**

Vyšetření absolvováno
do 1 roku od PP

Ano
Ne

*Uvažované výkony:
Kardiologie (17021, 17022, 17023)
Diabetologie (13021, 13022, 13023)
Vnitřní lékařství (11021, 11021, 11023)
Nefrologie (18021, 18021, 18023)
VPL (81499, 81327, 81675) s odborností žadatele 001

Pozn.: U VPL jsou zahrnuty pouze výkony provedené v období 6 měsíců až 1 rok po PP.

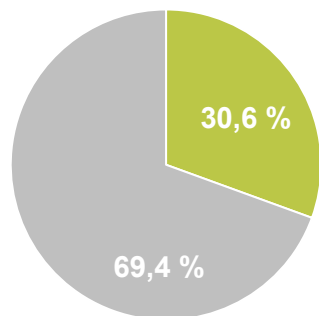
Ve skupině 47 655 osob
se středním rizikem CKD
a s diabetem
absolvovalo navazující vyšetření do 1 roku 79,4 %.

REALIZACE NÁVAZNÉ PÉČE U OSOB SE STŘEDNÍM RIZIKEM CKD

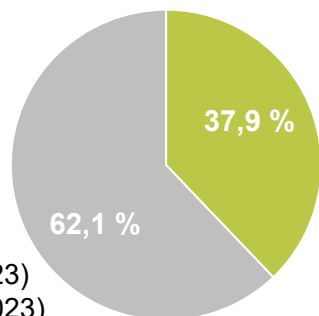
OSOBY S DIABETEM

Zdroj: NRHZZ – zdravotní výkony* a data laboratoří biochemie
Osoby ve věku 50 a více let, 2020–2022

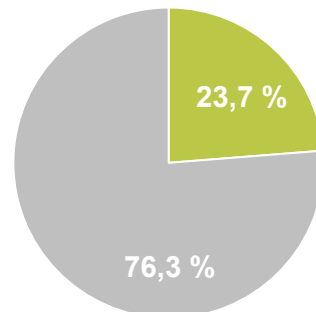
Vyšetření odborností
kardiologie

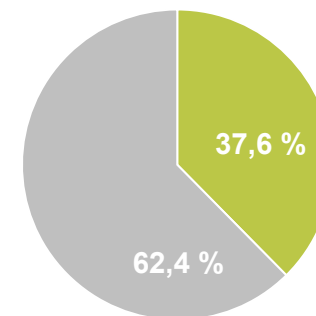
Vyšetření odborností
diabetologie

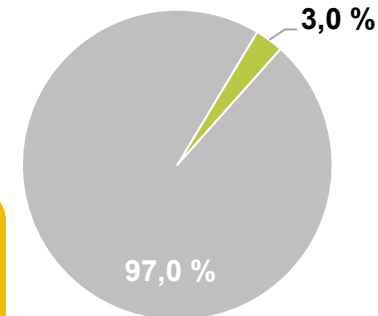
Vyšetření u VPL

Vyšetření odborností
vnitřní lékařství

Vyšetření odborností
nefrologie

Osoby se středním
rizikem CKD v rámci PP
N = 47 655

Do jednoho roku od preventivní prohlídky **absolvovalo vyšetření u alespoň jednoho z uvažovaných specialistů nebo VPL celkem 37 857 osob (79,4 %)** se středním rizikem CKD, zatímco **20,6 % osob v tomto období žádné takové vyšetření neabsolvovalo.**

Vyšetření absolvováno
do 1 roku od PP

Ano
Ne

*Uvažované výkony:

Kardiologie (17021, 17022, 17023)

Diabetologie (13021, 13022, 13023)

Vnitřní lékařství (11021, 11021, 11023)

Nefrologie (18021, 18021, 18023)

VPL (81499, 81327, 81675) s odborností žadatele 001

Pozn.: U VPL jsou zahrnuty pouze výkony provedené v období 6 měsíců až 1 rok po PP.

NSC

**NÁRODNÍ
SCREENINGOVÉ
CENTRUM**